

Dediščina rudnika Sitarjevec

Dr. Tina Šuštaršič, tina.sustarsic@muzejlitija.si
ZKMŠ Litija, OE Mestni muzej Litija

1.6.2020, Litija

*Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Hrvaška 2014 – 2020 / Program suradnje Interreg V-A Slovenija – Hrvatska 2014 – 2020
Projekt je sofinanciran iz sredstev ESRR. / Projekt je sufinanciran iz sredstava EFRR.*

Najstarejši rudnik na Slovenskem?

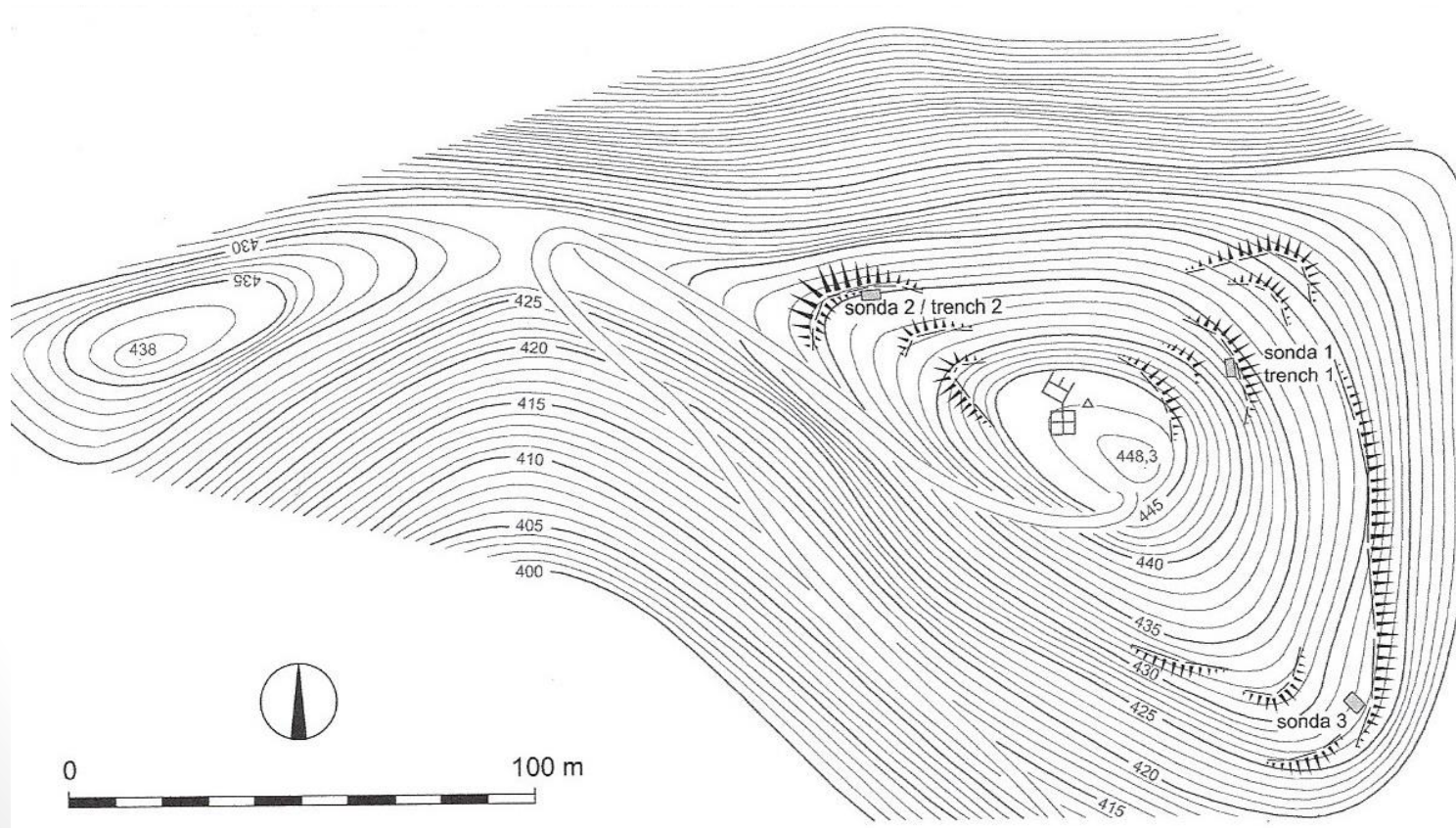
Arheološka izkopavanja leta 2013

Ostanki žlindre, 3. tisočletje pr. n. š.

Arheološko nahajališče na Sitarjencu, starejša železna doba

Nagrobnik
Krištofa
Brukerschmida,
leto 1537

Rudarski mojster
ali sodnik?

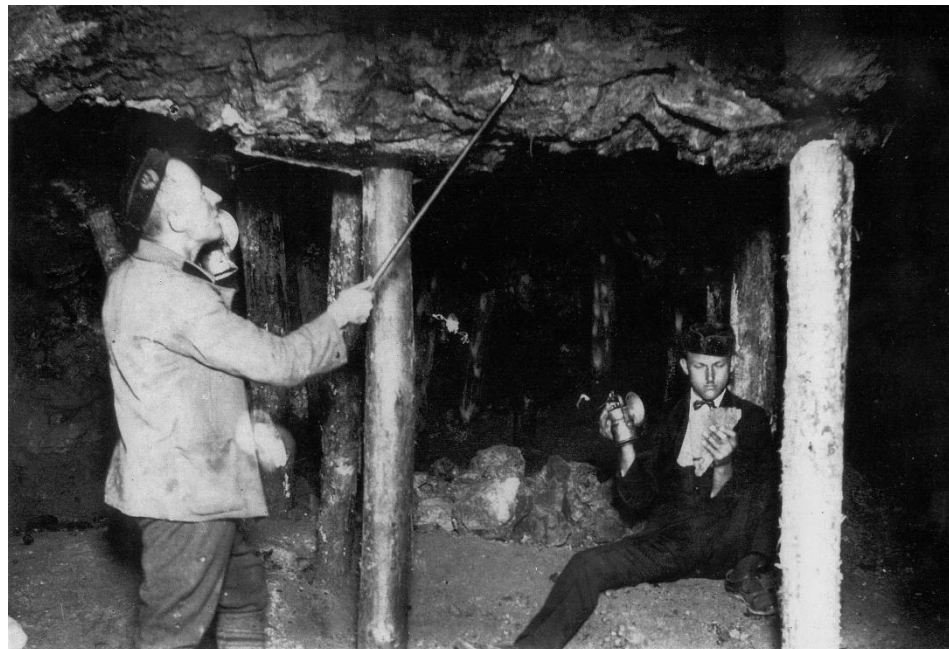

Janez Vajkard Valvasor, Slava vojvodine Kranjske

- „Sitarjevec nad Litijo ima le malo lesa. Gol je in nič porastel; tudi nima njiv in ne travnikov. Nekdaj je bil tukaj rudnik; sledovi o njem se še poznajo. Kakšen rudnik je to bil, je ob vsem ugibanju težko povedati. Najde se tu nekaj živega srebra, iz česar se da sklepati, da se je kopala tukaj živosrebrna ruda.“

V Litiji je bil več rudnikov, npr. Ponoviče,
Zagorica, Maljek, Pasjek, ...

Arhivski podatki kažejo, da so bili dejavni že
konec 18. in začetek 19. stoletja.

Dela v rudniku Sitarjevec: leto 1873

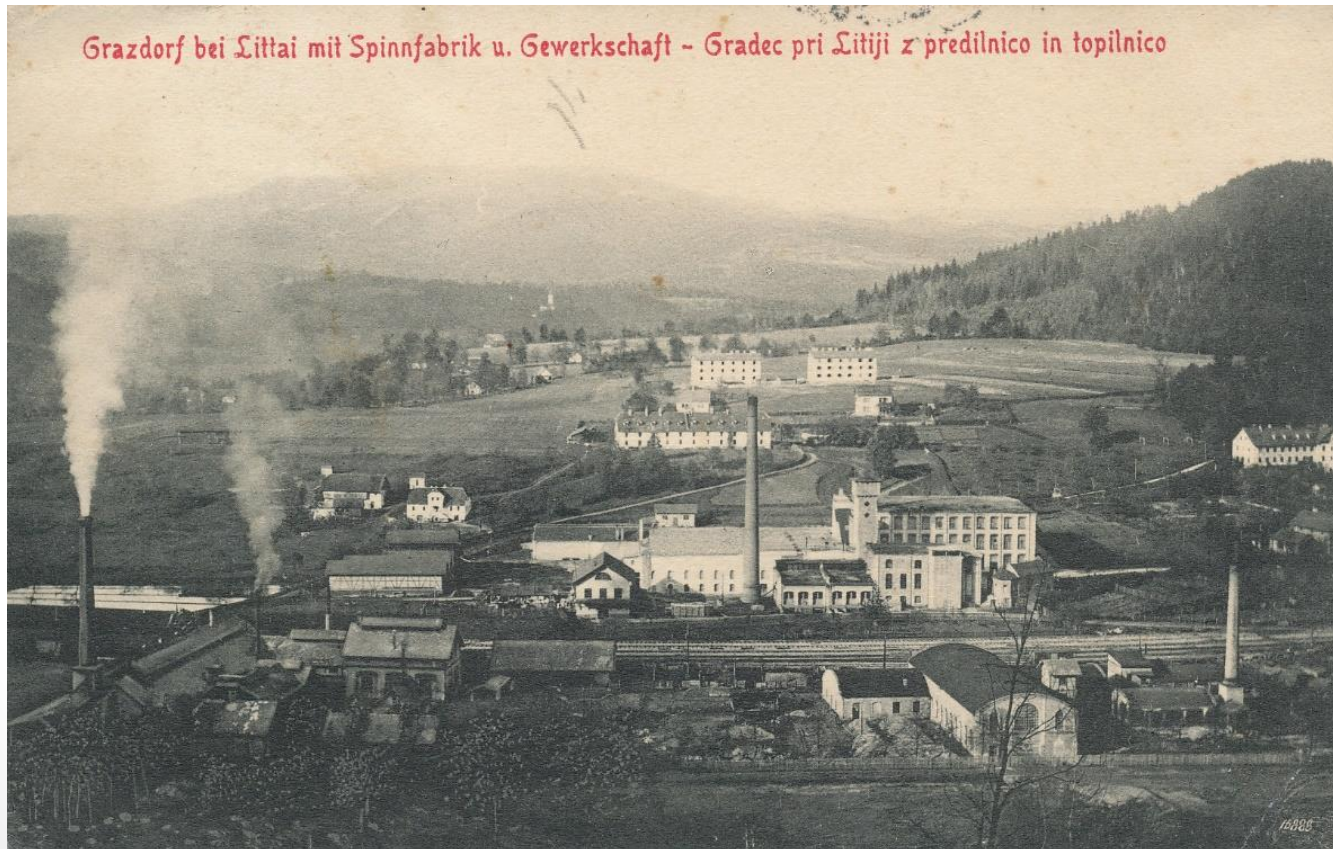

Zaposleni rudnika Sitarjevec, leto 1927

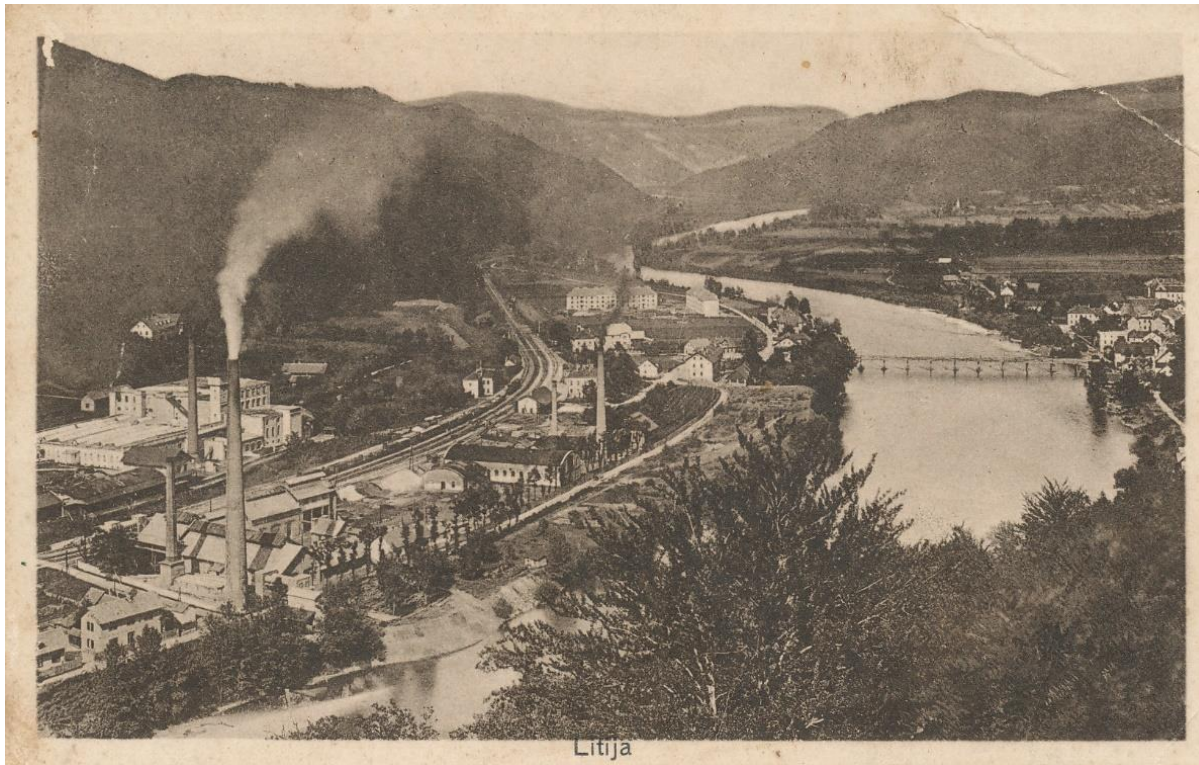
Topilnica Litija, 1883

Zaposlovala okoli 70 ljudi in dajala elektriko!

Čebelarska pravda, 1921-26

Prva ekološka pravda!

Rudnik po 2. svetovni vojni

Separacija in delo žensk

Silikoza, pljučna bolezen rudarjev

Healthy Tissue

Healthy Tissue
90-year-old
schoolteacher

Progressive
massive fibrosis
40-year-old-miner

Veselo omizje

Vhod v izvozni rov, 90. leta 20. stoletja

Seznam literature:

- Arheološka podoba Litije v luči novih odkritij, Kronika, leto 2011(dostopno online), celotna številka posvečena Litiji
- Prazgodovinska višinska naselja v Posavskem hribovju, Arheološki vestnik, 2007(dostopno online),
- Črnologar Konrad, Grobni spomeniki v Šmartnem pri Litiji(dostopno online),
- Franc Grošelj, Čebelarska pravda, do str. 48,
- Pogovori z rudarji rudnika Sitarjevec, arhiv MML,
- Izbor časopisnih člankov iz konca 19. in prve polovice 20. stoletja o rudniku, topilnici in čebelarski pravdi,
- Zgodovinski pregled v okviru Mine Tour, dr. Jernej Kotar,
- Florjančič, Rudnik Sitarjevec, neobjavljeno,
- Ivan Kramžar, Zapisi zadnjega montanista, neobjavljeno,